

AKATALPA

Aralık 2001

Sayı : 24

ÖZNE MİYİZ, YOKSA NESNE Mİ?..

Yusuf ALPER

Platon, yazıya duyduğu güvensizliği, "mekanik, sorulara kapalı, belleği mahveden, insanlık dışı bir işlem yolu" biçiminde dile getirir. Yazının gerçekten böyle sağır bir yanı vardır ya da yetmediği ve ille de konuşmanın gerekli olduğu zamanlar olur. Terside de tabii -hatta sıklıkla: Konuşma eksiktir, yazı gerekir, uygarlık denen arenada yaşıyorsak hele...

4,5 milyarlık dünyada 3 milyon yıl yaşı olan insan, son 100 bin yılında konuşmayı, bu 100 binin de son 5-6 bin yılında yazmayı başarmış. Ama konuşma yazmayı, yazma da konuşmayı gereksiz kılmamış hiçbir zaman. Kısaca 'dil' diye tanımladığımız bu yetiyle yetinmeyen, sanat olmuştur; ama onun da, bildik anlamıyla dili ortadan kaldırmak değil, onu derinleştirmek gibi bir kaygısı vardır.

Zaman zaman, şifai (sözel) bir toplum olmamızdan, tersinden söylersek yazıya uzaklığımızdan yakınırsınız. Fotoğrafın, sinemanın, radyonun ardından televizyonun yaygınlaşmasıyla, yazı toplumuna geçmeden sözel toplum olarak kaldığımızı üzüldürüz.

İletişim bilimcilerden, gerçekten de, radyo ve televizyon karşısındaki insana bakıp sözlü kültürün geriye döndüğünü söyleyenler olmuştur. Yaklaşık 95 bin yıllık sözel saltanat 5 bin yıllık taze kumasından öcünü almaya yönelmişti sanki...

Bu noktada en çok kaygıyı duyanlar arasında da bizim bulunmamız son derece doğaldır: Yazılı kültürden en az nasipleneler arasındayken, yeniden bütün bütün, aslımız sözlü kültüre mi dönüyorduk?..

Ancak durum, bu "en ahir zamanlarda"(!) böyle gelişmeyecek gibi görünmeye de başladı. İnternet adında yeni bir buluş, insanların bir kesimini ışıklı yazı karşısına mıhladı. Bildik yazı kültürüyle fazla bir benzerliği olmayan başka tür bir iptilaydı bu. Günler ve gecelerce "chet"leşiyorduk!..

Yazıyı dışlayan bir sözlü kültür doğacak diye endişe ederken, sözü dışlayan tuhaf bir yazı kültürü yaygınlaşmaya yüz tutmuştu!

Bu yeni kültürde, kültürse eğer tabii; diyelim, sözlü ve yazılı kültürün biresimi, doruğu *İlyada* ve *Odyseia*'ya gerek olur muydu hiç?.. Sadece şiire, edebiyata değil; bütünüyle sanata da yer yok, felsefeye de yer yok, bu tuhaf uyuntu kuyusunda.

Etkin değil edilgin, özne değil nesne mi olmamız isteniyor bizden?

Hayır, direneceğiz!..

Yusuf Alper, Ramis Dara, Nuri Demirci, Melih Elal, Metin Güven, Hilmi Haşal, Ayşegül İzmirli, Arif Madanoğlu, Sinan Oruçoğlu, Hüseyin Peker, İlyas Tunç, Sevecen Tunç, Serdar Ünver, İhsan Üren.

SORU

Dünyayı güzel göstermekmiş işimiz
Oysa ben yılar yılı çirkin gösterdim
Güzelim dünyaya yakışmaz dedim
İnsanın öldürülmesi, açlık, kölelik

Her şeye rağmen hayat güzel
Hayat yaşamaya değer dedim

Yanıldım mı?
Yanlışı mı?

BİLEN

Elimi uzattığım dallar elimde
Bindiğim salıncakta ip koptu fırladım
Fırladım dünyanın orta yerine
Yangın yerine

Neresinden tutunayım
Nasıl güleyim

Bilen beri gelsin

GEYİĞE ÜÇ AĞIT

Ay akşamla parlarken kar yağırdı dağlara
O güzel ve görkemli, korkutucu dağlara
Keklik sürüsü çıkagelirdi
Kınahya bir ağıt çocuk kalbimden

Nisan yağmurlarıyla yeşeren otlar
Boynundaki bağla yaralı geyik
Kendini bir duvardan bir duvara
Derken asıvermişti
Geyiğe üç ağıt kırık kalbimden

Çocuk muydum, sekizindeydim
Asla!

EDEBİYATA DA YER VEREN POLİTİK BİR DERGİ : 'YENİ DÖNEM'

Nuri DEMİRCİ

Melih ELAL

Sorumlu Yönetmenliğini Yılmaz Akkılıç'ın yaptığı, edebiyata da yer veren politika dergisi *Yeni Dönem* Aralık 1973'te Bursa'da yayımlanmaya başlar. Derginin sahibi Güner Akkılıç'tır. İkinci sayıda bir görev değişikliği olur ve Akkılıç Genel Yönetmenliği, şair Metin Güven de Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nü üstlenir. Bu yapılanma, derginin Mayıs 1974'te yayımlanan son sayısına değin sürer.

Dergi Bursa'da hazırlanır, İstanbul'da basılır, Bursa'dan ülkeye dağıtılır. Feraizcizade Mehmet Şakir'in *Niliifer*'i Bursa'da basıp yaydığı; yine Halk Evleri'nin çıkardığı *Uludağ* dergisinin otuzlu yıllarda Bursa'da basılıp, dağıtıldığı düşünülürse, kent matbaacılığı adına bu, bir geri adımdır. Oysa dergi, 1971 yılında 12 Mart muhtırasıyla parlamenter sistemin emir komuta zincirine girmesinin ardından yapılan seçimler sırasında oluşan yeni yapılanmayı geleceğe yönelik olumlu yönde etkilemek amacıyla çıkar, başarılı da olur.

İlk sayının çıkış bildirgesinde "14 Ekim Seçimlerinden sonra, başlatacağı umutla beklenen Yeni Dönem, belleklerde buruk izlenimler bırakarak sonunda Devrim Tarihimizdeki gerekli yerini alan 12 Mart Rejiminden, ne ölçüde ayrıcalıklar getirecektir?... Bilmiyoruz..." denildikten sonra "Yeni Dönem, -geçmişten alınacak derslerle- Türk Toplumunun ve onun Devrimci Kadrolarının, önceki yanlışlarından -kopukluklardan- dağınıklıklardan arınmaları olanağını sağlayacağı umudunu da birlikte getiriyor." denilerek, yeni dönemin tartışılacağı, yeni döneme ışık tutulacağı belirtilmektedir.

Bu doğrultuda derginin her sayısında 'Politik Rapor' ve 'Ekonomik Rapor' başlıkları altında, bir önceki ayın, politik ve ekonomik gelişmelerini irdelleyen, tartışan, eleştiren imzasız iki ayrı yazı yayımlanır. Kanımca bu yazıların sahibi Yılmaz Akkılıç'tır. Döneme çeşitli yayın organlarındaki yazılarıyla ve yayınladıkları kitaplarıyla damgasını vuran Doğan Avcıoğlu, İlhami Soysal, M. Emin Değer, Celil Gürkan, Erol Toy, Bahri Savcı, Muzaffer Erdost, Mahmut T. Öngören gibi isimler de sıcak değerlendirme yazılarıyla *Yeni Dönem*'de yer alırlar.

1973 seçimleri sonrasında CHP ile MSP ortaklığında kurulan hükümet, *Yeni Dönem*'in Şubat 1974'te yayımlanan üçüncü sayısının ilk sayfalarında, Devrimci Kesimin Gündemi başlığı altında irdelenir ve Ecevit eleştirilir. Günümüzden bakıldığında, o günlerde fark edilmeyen Ecevit fotoğrafının, *Yeni Gündem* yazarlarınca gerçekçi biçimde çekildiği görülür.

Kısacası *Yeni Gündem*, yayımlandığı altı ay (6 sayı) süresince ülkenin ekonomik ve politik nabzını başarılı biçimde tutar ve günümüze ışık tutan, önemli bir yayın niteliğini kazanır.

Bu altı sayıda sanat ortamı da unutulmaz. Edebiyat, derginin sanatta ağırlık noktasını oluşturur. Politik ve ekonomik yazılarda nasıl Yılmaz Akkılıç'ın ağırlığı seziliyorsa; edebi yazılarda da Metin Güven'in seçiciliği görülür. Öncelikle ikinci ve beşinci sayılar arasında şiir ve değerlendirme yazılarıyla Metin Güven karşımıza çıkar. Derginin en düzenli edebiyatçısıysa Ahmet Uysal'dır. Yayımlanan tüm sayılarda ya şiiri ya da yazısıyla karşımıza

İP

idim, idim
iyi idim
kopmuş ipin
ucu idim, sonu idim

rüzgâr bana dal bulurdu-
dal bulmazsa tel bulurdu
gece gece, gündüz erken
çalı diken, öte kıyı
eğri, düzgün yol bulurdu

ayna bilmez mağrur gözüm
deli bozuk, kuru barut
sandı hâlâ uçar öyle

tenime sinmiş hızı
köre dönüşmüş düğümü
o görmedi
bir kız gördü

idim iken
gitmiş meğer
sapa yurda
koful gövdem

çıkarak. Özellikle de mapushane - şiir ilişkisi üzerine yazdıkları, seçtikleri dikkati çeken yazılardır. Edebiyatla ilgili yazıları ya da şiirleri yayımlanan diğer yazarlar Kerim Korcan (6. sayı), İ. Başaran (5. sayı), Mahmut Yaşar (2. sayı), Emek Volkan (2. sayı), Fatma Oran (3., 6. sayılar), Mehmet Koç (5. sayı), Nihal Öncel (6. sayı)'dır. Ayrıca Pablo Neruda (1. sayı) ve Samih el Kasım (4. sayı)'dan da çeviriler yayımlanır.

Yeni Dönem, ders kitabı boyutunda, 48 sayfa olarak yayımlanmaya başlar. İkinci sayıda 64, beşinci sayıda 112 sayfaya çıkar. Son sayısıysa 80 sayfa olarak yayımlanır. Kapaktaki *Yeni Dönem* başlığının "yeni" sözcüğü tümüyle küçük harfle, daha küçük; "dönem" sözcüğüyse tümüyle büyük harfle, daha büyüktür. Başlığı dengeleyen, yeni, sözcüğünün altındaki çerçeve içinde yer alan "aylık dergi" ibaresidir. Derginin ilk beş sayısı 5 liraya, son sayısı 7,5 liraya satılır. Altıncı sayının önsözünde, fiyat artışının gerekçesi açıklanarak "Abonelerimiz için değişen fiyattan etkilenmek söz konusu olmayacaktır. Ancak 7. sayımızdan itibaren, yeni abone olacak okurlarımız için, değişik bir abone tarifi uygulanacak" denilmektedir. Bu açıklamalar belki de derginin ekonomik-yönetimsel de olabilir- sıkıntı içine girdiğinin göstergesidir. Ne yazık ki, *Yeni Dönem*'in 7. sayısı yayımlanamaz; Mayıs 1974'te yayımlanan 6. sayısı, son sayısı olur.

Yeni Dönem'den sonra Bursa'da, onun kadar önemli, Türkiye gündemini yansıtan, Türkiye'de önemli bir yer tutan politika - edebiyat ağırlıklı bir başka dergi yayımlanmaz.

**BÜYÜK CEVİZİN DİBİ,
ÖLÜME YAKIN**

Sevgili dostlar, ince kirpiklerle uğrayın
Siz bey evlerine, hoş bileziklerle uğrayın
Oynayalım, dikine barını bir kere
Arnavut saz takımıyla, aşşaktan gelirim diyene
Çift sarı telde, dik kaba hicazlar çıkaralım
Bir ayak, iki ayak derken eskisi gibi
Dünya dönsün içimize, o yürek kokan eşikte
Çift beyaz güvercinler üstünde dönelim
Siz isteyin bu gidişte, kızlar pancara pancara
diyelim, bitkin aşklar gibi sarılalım birbirimize

Dört nağmeli müzik satırıydık gün içinde
O kahraman kitap sayfaları, okurken efe gibi saplandığımız
O mavi mine şiirler, oya işlemeli gümüş kemerimize
O Debrelî Hasan öyküler, anlatıp bitiremediğimiz
Fatih'te, Şekerci Handa roman değil miydi düşünüp
[yaşadığımız?]

Biz büyük bir yazın sayfasıydık
Gülüştümüz cınlardı limon iskelesinde
Yüzgeçlerimiz çırpıyordu sudaki ay izlerinde

Sevgili dostlar, makamdan makama geçtik işin içinde
Günden güne, saatten saate değişti isteklerimiz
Şimdi beyaz mendil sallıyoruz birbirimize
Sen gittin, keman için yay bağlarına
Ben gittim, büyük cevizin dibine; çıkrık oynamaya
Hep güle oynaya, takvimleri eksilttik durduk aramızda

İşte zilli def, davul zurna
Delilo'yu çıkaralım üç ayakta
Kaytan işlemeli zamana karşı duralım
Bu yılı koparmayalım, kalsın takvim sayfasında
Güzleri durduralım, gözler kapalı kalsın
Yaşanmasın kalan zaman
Boğaz aksın dursun iki ateşin arasında

Metin GÜVEN**YÜREĞİN TIKANDIĞI YER**

Kırılmış, hırpalanmış taşlara benziyor insan yüzleri
O yüzler ki; yıllardır bakıyorlar belirsiz geleceğe doğru,
endişe var gözlerinde, korku var
Askerler gidiyorlar paranın peşinden, savaşın fotoğraflarını
çekebilmek için
Atlar ıslık çalıyor
Köpekler şarkı söylüyor
Paramparça hayatların
Ve güvercin kanadına asılı ölümlerin üzerinde oturan büyük
cellatsa; teşekkür ediyor dünyanın bütün katillerine:
-Hızlı yürüyün
Gecikmeyin
Yüreğin tıkandığı yerde sizi bekliyorum.

KIRIK DÖKÜK GÖLGE...*Metin Güven'e*

Buruşturulmuş; ne çok ad...
atılmış çöplüğüne belleğimin.
Bunları ayıklayacak,
ne zamanım var, ne de zeminim.

Yaşamımız öylesine hızlı ki...
geriye kalan birkaç
kırık dökük gölge izlenim.

Film şeridi gibi geçmekte;
Dünyaya düşen,
kırık kanatlı ölü melekler,
yanık meteor parçası trajediler,
Silik mi silik izlenimler kalıyor bellekte...

İşin kötüsü;
çerden çöpten izlenimler
yapıyor artık geçmişimizi.

Sanatsız olur mu insan olan İnsan?
Soyutlanan ne çok şey var anlamlarından.

Sevecen TUNÇ**SENDROM**

hey çocuk! deli dolu serüvenci
elveda, diyemiyorum
yaş on yedi!

ten ve temas. çıplak bedenim
yalan söyleyin, ey aynalar
çocuksun hâlâ, deyin!

toplayalım evcilikleri
bir serenat son defa
gülüver, gülü ver, sonra al
misketlerimi...

bisikletim on sekiz vites
güzeldir korna sesi
gezemiyorum eskisi gibi,
kitaplardaki...

hey çocuk! çıkar cebinden mumları
elveda, de okusan da *Gulliver*'i
yaş on yedi!

MINİMAL BURSA DENEMELERİ

Ramis DARA

1. Bis: Ağaçlar

Büyüyen, önce metropol, sonra megapol kimliğine bürünen İstanbul, insanları yutmazdan önce ağaçlarını, çiçeklerini, hayvanlarını alansız bıraktı. Bir avuç at kestanesi kuytuca çekilebildiyse çekildi. Erguvanlar birer düş lekeli gibi kaldılar. Kentin yerleşik hayvanlarından geriye ne kaldı?

Enis Batur, *Kum Saatından Harfler*, 2001: 37

Bursa'nın *Ufak tefek Taşları* kitabını okuyan bir okurum niçin hep ağaçları yazdığımı sordu. Tarihi anıtları bile ancak ağaçlar aracılığıyla fark ettiğimi söyledi. Ona "kentleşmenin insanı yutmasına engel olmak için" dedim ve Enis Batur'un yukarıya aldığım sözlerini okudum.

Okurumun tarihi yapıları ancak ağaçlar aracılığıyla yöneldiğim gözlemini de doğruladım. Ona, örneğin, Ulucami; yanında çınarları, ıhlamları, sediri, oyaları, öteki ağaçlık ve sarılcıları olmadan biraz da taş yığını gibi görülmez mi? dedim. Zaten şehirde her yan taş ve betonken!

Ve yine bu dikkatli okuruma, muhtemelen her gün önünden geçtiğimiz Şehabettin Paşa Camiinin minaresiyle onun iki yanında göğe doğru uzanan çınarların birlikte ne kadar güzel bir manzara oluşturduğuna dikkat edip etmediğini sordum.

Tarihi anıtlar bizi geçmişe götürüyorlar, burada bizlerden önce de bir uygarlığın varolduğunu gösteriyorlar, güzel; ama bunun yanında bize birtakım normlar da dayatıyorlar; bizi bir sınırın içine çağırıyorlar. Hemen onların yanındaki yaşlı ağaçlara tarihin, geçmişin yanında bize doğayı sunuyorlar, dünyanın güzelliğini ve bu güzelliğin bir parçası olarak yaşadığımızı hatırlatıyorlar; normları, kuralları, bildik korkuları, endişeleri yumuşatıyor, dağıtıyorlar.

Belki de bunun içindir ki, atalarımız her caminin, medresenin, zaviyenin, türbenin yanına hemen bir ağaç dikmiş. Herhalde bunun içindir ki, mezarlıklarımız bir servi ormanına dönüşmüştü. Şüphesiz bunun içindir ki, günümüzde de Anadolu'dan büyük kente gelen her köylü ailesi, hiç değilse teneke kutularda, çiçek yetiştirmeye dikkat etmekte, buna bir değer atfetmekte.

Duyuruyorum: Şehri yazmayı sürdürdüğüm sürece, buradaki yapıları, kahveleri, sokakları, caddeleri, meydanları, ağaçları ve ağaçları, çatılardaki, ağaçlardaki kuşları ve elbette şehrin insanlarını yazmayı sürdüreceğim...

Ki Bursa, bugünkü İstanbullaşmasın... Tanpınar'ın şu sözleri kulağımızdan çıkmasın:

"Eski İstanbul'da mimarinin saltanatına rekabet eden başka güzellik varsa o da ağaçlardı. Fakat buna rekabet denebilir mi? Doğrusu istenirse, ağaç, mimarimizin ve bütün hayatımızın et lûtuftâr yardımcısıdır." (*Beş Şehir*, 1969: 188)

2. Darımsdat Caddesi

Kenti ağaçlarıyla sevenlerin Bursa'da en ilgisini çekecek cadde, Darımsdat Caddesi olmalı. Bunu niye geç keşfettim? Düşünüyorum da epey sebep var.

Biri, Bursa şehir merkezinin Emirsultan ya da Yeşil'den başlayıp Çekirge'de Armutlu Meydanına ya da Hüsnügüzel

Çaybahçesine uzanan çizgide seyrediyor oluşu ve benim de kendimi bu egemen bakıştan kolay sıyıramayıp! Bir diğeri, çocukluğu dağda geçmiş birinin, aşağısında uzanan ovayla olan sorunu; Darımsdat Caddesi şehrin ana aksından epey aşağıda biliyorsunuz. Bir başkası, kimi kış aylarında buraların yoğun hava kirliliğine maruz kalışı... Ve sonuncu gerekçe, adla ilgili, Bursa'nın orta yerinde bu tuhaf Almanca sözcüğün işi ne?..

Ama, Darımsdat Caddesi, sonunda ne yaptı yaptı, ulaşacağı yere ulaştı: Hakkını söke söke aldı! Bunda da, başta söylediğim gibi, burada bulunan ağaçların büyük payı vardı. Bu ağaçların başında, *Akatalpa*'yla ad benzerliği olan "Katalpa"lar geliyor. Bursa'nın en yoğun katalpalı caddesi burası. Yine bu caddedeki gülbrişimlerin iriliğine dikkat etmek gerekiyor. Bu iki egzotik ağaç, ülkemizde, çınar ve meşe gibi alıp başını gökyüzüne gitmiyor... Ama işte buradakiler ulaşabilecekleri iriliğe ulaşmış durumdalar...

Darımsdat Caddesinin adını anmaya değer bir diğer ağacı, kurtbağrı. Bu her dem yeşil ağaçlık, caddede sanırım en çok bireyini bulunduran tür. Kaldırımlarda ayrıca, çınar, ıhlamur, akçaağaç, iğde, akasya, çam, sedir, zakkum... var...

Bu caddenin yaşlı erguvanınıysa, nasıl anlatacağımı bilemiyorum! Şu an sağ-karşımda dikiliyor! Onu daha iyi anlatabileyim diye böyle uygunsuz bir saatte, uygunsuz bir yere konuşlandım. Ama yine de zor... Kurumaya yüz tuttuğu için dalları derin derin kesmişler: Budanmış?.. Ancak o, acısını içine gömüp kuyruğunu dik tutmaya çalışıyor... Gelecek bahara çıkar sanıyorum; ondan sonrasınınsa garantisi pek yok... Epey yaşlı ve şehrin her türlü baskısını üzerinde hissediyor...

İşin ilginç, yerleşime yeni açılan yerler sayılmazsa, Bursa caddelerinin, tek erguvanı bu! Yerine yenilerinin dikilip dikilmeyeceğiye meçhul!

Bir de nazlı ki haspa, ille de doğal ortamına yakın yerler istiyor, gürültü patırtı, kirlilik istemiyor. Heykel'de Osmangazi parkındaki çoktan kurumuştur. Bildiğim başka bazıları da...

Ama erguvan felaketiyle bitmeyecek yazı, merak etmeyin!..

Bunun için, Darımsdat Caddesine can veren mini sokaklardan Çınarlı Sokağa dalmamız yeterli. Bu 20-25 metrelik sokağın Merinoslu Sokağa çıktığı köşede, Çırpan Mahallesi muhtarlığının tam karşısındaki 8-10 metrelik ağaççığa dikkatle bakın! İşte bir başka erguvan! Üstelik bu epey diri!

Ekimin ortasıydı, kalp biçimli yapraklar sararmamıştı henüz, işin en şaşırtıcı yönü, yapraklı tepeyi oluşturan ana dallar pütür pütür çiçek kaynıyordu; ilkbaharın müjdecisi ağaççık, "son" da dense, bu da bir bahardır, değerini bilelim, diyordu sanki... Bilmiyorum bu saklı sözü duyan oldu mu?..

Yeniden Darımsdat Caddesine dönüyorum... Bu caddeyi kaldırımlarına taşan küçük aşevleriyle ve çay ocaklarıyla da seviyorum...

Bu sabah oturduğum çay ocağında Bursa gazeteleri vardı; ne keyif! Bu yaz tek yoğurtlu biber kızartmasını burada kaldırımda yemiştim! Bugün de bir kenteşimi burada menemen yerken gördüm de, az öncesinde patlıcan yemiş olmama pişman oldum... Mevsim büsbütün dönmeden buraya menemen yemeye gelmeliyim, dedim içimden... Birden hatırladım da bu yaz hiç yememiştim!

Sevgili Darımsdat Caddesi, Bursa'nın gizli güzeli, seni kalbinden öpüyorum, görülmez köşelerinden birinde aykırı bir ot olmama ya da bir kaldırım taşı sayılmama izin veriyor musun?

Ayşegül İZMİRLİ

TADINDA

İzmir, sonbaharın göbeğinde, sapsarı bir Kasım ayı büyütüyor.

İzmir, on güne kalmadan boğacağı çocuğuna gül gibi bakıyor.

Ve onun için zamana, güzel olsun diye uğraşıp diurduğu, bir çukur kazıyor.

Şu an, ne dergiler, ne antoloji savaşları, ne salkım saçak dizeler ne de imge ormanları.

Hiçbir şey!

Küle gömülmüş bir elma gibi gökyüzü

Patladı patlayacak

Olanca hışmıyla üstüne kentin (1)

Şimdi, her yer böyledir; gri...

Şimdi, üstümüzdeki miskin pelerinin gerinme vaktidir.

Şimdi, depremler çizer, içimizdeki terazinin ibresi.

Öyle yorgun ki kentimiz

Düşlerden ve söyleşmekten

Yok duyacak kimse sesimizi (2)

Biliyorum, şimdi bir kız, yağmura karşı oturmuş eskimemenin tarihini, Bezik Oynayan Kadınları okuyordur, an an eskidiğinin ayırımına vararak.

Biliyorum, kulağını seslere açmış bir oğlan, biraz daha bekleyecek çağırılmayı, sonra Yakup sanarak kendini, kalkıp kurbağalara bakmaya gidecek

Dışarda yaprak sağanağı.

Dün bütün gün yağmurlardı, bugün yaprak (3)

İyi! Okusunlar.

Ben, ad'ımı adımlıyorum. Hâlâ buralardayım; bu coğrafyada, kimliğime bir kat cila daha atarak, denizden içerilere; içerilerden, başka denizlerin kıyısında bulduğum dışarılara, dolanıp duruyorum. Hafta sonları, Bostanlı'daki sent sahasında amatör küme maçlarını seyrediyorum, yüz gram kabak çekirdeğini tüketene kadar ve sonra Bergama I'nı karşısındaki şişman pideciye oturup kuşbaşı pidemi yiyorum.

Yazıdan uzakta!

Bir bardağın içinde açmış "pembe pelür kâğıt çiçeği"nden bir dal koparıp dudaklarımı siliyorum.

Yazı, kalemin izi, söz dudağın.

Zaman, çukurda. Yüzü, dalgalanan metan gazında bir görünüyor, bir kayboluyor. O da öyle bir iz.

Bir kentin ortasındasın boyuna saatini kuruyorsun

O durursa hayatın da duracak sanki (4)

Çocuklar, her yerdeler. Saçak altlarında, servis minibüslerinin pencerelerinde, artık buğulanmaya başlayan camların ardında, ağır çantalarıyla yollarda. Yüzleri inanılmayacak kadar ciddi; sanki hayatın anlamına çalışıyorlar daha şimdiden. Her biri ayrı bir hüznün, erken inen karanlığın içinde.

kent

vampir günlüğü

gündüzleri geceye sağan

kenar süsü (5)

Bir yol yanlış düştün döner
dönerse bir yol kahrından küle
yanlış aşktan (yanmıştır yanan)
çünkü hayattır
uyan ve sönen
sönerse bir sokak lambası kadar ömürle
yanlış gündüze kurban gitmişlikten...

evet yanlış umuttur söz bazen

şaşırtan

yönünü zamanın ve taşkın kavuşmaların

orda mor çatıların ezdiği evlerde tüten

ne aşk

aşktır

artık ne de hayat

hayattır

bedeni kurumuş ot kadar yakınken toprağa

yaprağa ne düşer

(toz düşer albümlerdeki yüzlere...)

bir umudun gölgesi yoksa toz düşer

çünkü, her vaat yanlış Bağdat'tan döner

(aldanmıştır aldanan)

yaşamaksa tadındayken kalsın, özenilmiş...

gül açsın kışın belirsizliğine aldırmadan

değil mi ki bahara çıkan eşiktir aşklar

her gül güneşe-suya muhtaçtır iki nedenle

hayat goncadan dönmesin, kökleri soğumasın

iki kişi iki dünya eder nasıl ve ne dense

olacaksa herhangi bir nesne arada

(kutsal atlasta düş kokan kucağıyla...)

kırmızı gül olsun, eşit açan iki dünyaya.

Gece, ağır ağır, ama, hiç durmadan kazan, cigara molasını unutmuş bir işçi gibi eşeleniyor.

Tik, tak...

Bir daldır uykusuzluk

Sallanır sürekli gecede (6)

Yazı! Yine de yazı...

Kütüphanelerce yalnızlığa ekleneceği bilinen ve günün kızardığı yerde yeniden ve birden büyüyen, dünkünden daha iri, vazgeçilmez paylaşma! Dümdüz bir labirentte oynanan saklambaç, kaybedileceği kesin lades, şikeli maç.

İşte böyle!

Bazen doğurgandır, bazen de alıntılara sığınır, kaçır kendi dilinden.

Yağmurun defterini dürdüm, kapadım

Caydım maviliğinden denizin

Salaş meyhanelerin anason ayazında

Üşüdüm, yoktu söyleyecek sözüm (7)

Görüşeceğiz.

(1)- Flaş- Edip Cansever

(2)- Düş Suda- 1x- Edip Cansever

(3)- Ölü Öldü- Edip Cansever

(4)- Seviş Yolcu-9- Cemal Süreya

(5)- Kent- Nuri Demirci

(6)- Arka Güneş - Cemal Süreya

(7)- Karar- Ahmet Erhan

BİLGE GECE

Ne der
Toy güne, incitmeden?

Belki şunu :

"Zaman ki yok
Diye-bilsek
Işır mısın yarın da?

Ya bir gülü
Nice böyle büyümek?

Solmak var!"

Ekler zannımca :

"Gel iyisi, birlikte
Yerim geniş, sığarız;
Çünkü bizden yansıyan
Ayna güneş, nesneye..."

ANLATIRIM SANA SONRA

peki, ya gül makasları, kerpetenler !
gün günden yakınlaşan hızar sesleri...

gidelim buralardan... ey dil vermez ukde !
eğretili tedirginliğim ! korsan telaşım benim !
heveslerini topla... gidelim buralardan... anlatırım
sana sonra... bak, suñak tepsilerine yağıyor güneş !
sinsi bir tekne kurdu kemiriyor gövdeyi... şölen bitti!
söndü kireç ! yaşadık ve yenildik ! ne geçti elimize !
dönüşsüz bir bilet ! bilirim hangi vaktin inatçı
çağrısı bu... uğramıyor bize kimse... ey hiç
yaşanmamış gece ! tozlu dudak ! egzotik meyve !
gidelim buralardan... heveslerini topla ! kim bilir
kim giyer artık kırmızı çorapları, kim koklar
sütleğenleri, armağanları kim verir, kim açar
kutuları...

ey hiç tutulmamış söz ! edilgen özne !
noktalar yürüsün art arda...
anlatırım sana sonra...

BURUŞUK MESEL

yaz, kuşku bir başlangıç...
doğanın buhurdan alışkanlığı.

vardım ve pişmanım,
dönüp o büyük uzaklığa kapansam...

kirli bir labirent gibi kalbim
keçi yolları mı demişti biri. evet!
yürüdükçe inceliyor sesim
kırılacak ruh tende durmaz! çekip gider
sabaha karşı. yol mu dedim. evet!
sözcükler öpsün beni. aşkın yorduğu
sözcükler. cismimi, evet!

terin doğada karşılığı hiç.
işçiler, deliler, sokak itleri
büyük bir şaşkınlıkla akışan üç
yılgin ırmak sanki. sıkılğan ve şehla.
taşa dokununca taş, kalbe varınca
bıçak!

bunun için varız. sakınacak budak
bile karamsar. bununla avutuyoruz
gözlerimizi...

yaz, kuşku bir başlangıç...
soyunup durduğumuz aşk sancısı
odalar iğreti, sokaklar ulaşılmaz.
gidip ağlayalım o şehri...

KARDELEN YAZI

sert iklimleri çocukluğumun
kardelen günleridir! çeliğin çeliklenişi
hayat civelek bir dilberdir
tam öpeceğim sanırsın ağzından
bir gösterip bir çekmiştir

aşkım la yenildim önce
sonra aşkın sınırsız açılımında
karşı duruşlarda aldım yerimi
kaş isterken gözden oldum
imge siperimdir

gönül bu! sevdikçe tetiklemiştir
kardelen yazını özgün beyaz
siz sevdâ konusunda üşüdünüz mü hiç
susmakla konuşmak arasında; emeği bildim
ekmeğin hatırına, bıçak ağzı seçenek

kimliğimde karakış kargışı vardır
akışın tam ortasında selburgaç
kardelen ikizim; dilbahar ulağı
yanlışlardan arına arına
yürek bu! sevdikçe yetkinleşmiştir

İÇİNDEKİLER

Cilt : 2 Sayı : 13 – 24

Ocak 2001 – Aralık 2001

(Köşeli ayraç içindeki rakamlar sayısı, ötekiler sayfayı göstermektedir.)

ABACI, Tahir	: Eller (şiir)	[14]	3	ELAL, Melih	: Bursa'da Yayımlanan İlk Dergi :		
	: Şehirler Çağırır	[18]	2		'Nilüfer'	[13]	2
	: Şiiri Yazmak	[19]	7		: Şiirin 'İpek Dili'	[14]	2
AKATALPA	: O Eski İmbat (şiir)	[23]	3		: Cepheye 'Edebiyat Cephesi'	[15]	2
	: 'Şiir Odası' Kapandı mı?..	[13]	1		: Üniversite, Edebiyat, Dergiler	[16]	2
	: Kış Kuşları	[14]	1		: Bir 'Şiir Odası' Var mıydı?	[17]	2
	: Akdeniz Altın Portakal Şiir Ödülü (4)				: Bir Dergi : "Poetik"us"	[22]	2
	: Bursa Edebiyat Günleri (6)	[15]	1		: Edebiyata da Yer Veren Politik Bir		
	: Emir Sultan			EMRE, Gültekin	: Dergi : 'Yeni Dönem'	[24]	2
	: ve Mehmet H. Doğan	[16]	1		: Senin İçin Bir Dua Denemesi (şiir)	[15]	3
	: Faniler Akatalpa'ya Karşı	[17]	1		: Saklı Koro (şiir)	[17]	3
	: Şiir – Şair, Şiir Yazısı...	[18]	1		: Kildeki Kadın (şiir)	[23]	2
	: Şehrin Sabahlarına Övgü	[19]	1	ERKEKLİ, Osman Serhat	: Yüzyıl Biterken	[19]	4
	: Şehir ve Dergi	[20]	1		: Şairler Sözlüğü	[23]	4
	: Eylülleme	[21]	1	GÜNBAŞ, Ahmet	: Tipi (şiir)	[13]	6
	: Dün Teşrin-i Evvel'di				: Lirik Serseri I., II. (şiir)	[18]	6
	: Bugün Ekim	[22]	1		: Takas (şiir)	[23]	4
	: Şehir ve Sanat	[23]	1	GÜVEN, Metin	: Şampanya (şiir)	[13]	6
	: Özne miyiz, Yoksa Nesne mi?..	[24]	1		: Karanfil ve Kaplumbağa (şiir)	[14]	7
AKSOY, Ali	: Diliği Çeviri : Ahmet Paşa	[18]	4		: Nesnel Gerçek, Metinsel Gerçek ve		
	: Diliği Çeviri : Lamii Çelebi	[18]	5		Kendime Dair	[15]	7
	: Diliği Çeviri : Medhi	[20]	6		: Hevenk (şiir)	[16]	6
AKTUNÇ, Hulki	: Sisip ile Yoda	[16]	8		: İşaret (şiir)	[18]	3
AKYOL, Sina	: Yazdılar (İhsan Üren ile ortak şiir)	[17]	4		: Sarnıç (şiir)	[19]	6
	: Birkaç Söz	[17]	5		: Ben, Sen, Öteki...	[20]	4
	: Anlaman Çıplaklığı (şiir)	[21]	1		: Meleğin Kardeşi,		
	: Evin Çıplaklığı (şiir)	[22]	3		Şeytanın Yoldaşı...	[21]	7
ALEMDAR, Hüseyin	: Beyazbaht Dağlarca İnceliği (şiir)	[19]	3		: Bahçe (şiir)	[22]	4
	: Ç. Günaçar Alemdar İçin Yeni				: Arkabahçe (şiir)	[23]	6
	Babalık (Oyunu) İnceliği (şiir)	[20]	6		: Yüreğin Tıkandığı Yer (şiir)	[24]	3
ALPER, Yusuf	: Masalar (şiir)	[17]	3	HAŞAL, Hilmi	: Harabe Degirmeni (şiir)	[13]	6
	: Bir Atın Uykusuzluğu (şiir)	[19]	6		: Bir Düş : Setbaşı Şiir Akşamları	[14]	4
	: Soru / Bilin / Geyiğe Üç Ağıt (şiir)	[24]	1		: Çil (şiir)	[16]	3
ARSLAN, Yılmaz	: Kum Saati (şiir)	[16]	6		: Berrak An (şiir)	[17]	6
AVDAN, Ataman	: Kırık Kumbaralarda (şiir)	[23]	6		: Söylenmemiş Üç Şarkı -		
BAKİ, Hayati	: Kritik İlişki Şiiri (şiir)	[18]	6		1 Erken İkrar / 2 Esrik Kış /		
BELE, Tansu	: Gölgesi Zamana Vuran Çınar	[18]	5		3 Zümrüt Zaman (şiir)	[19]	1
BİLGE, Mine Hoşcan	: 2000 Türk Şiiri Sempozyumundan				: Güzel Yalan (şiir)	[20]	5
	Kalanlar	[13]	7		: Küsg[k]ünler Meseli (şiir)	[21]	6
BİLMİŞ, Uğur	: Kent Diyalogudur				: Alışmak (şiir)	[22]	6
	: Benim Yaşamım (şiir)	[20]	4		: Tadında (şiir)	[24]	5
BUDAK, Abdülkadir	: Şair Olmak (şiir)	[23]	1	HAYAL, Halim	: Sevmek ve Olmak	[13]	8
CENGİZ, Metin	: Şarkı 9 (şiir)	[19]	7		: Olmak ve Ölmek	[16]	7
	: Şarkı 7 (şiir)	[23]	3		: Kitaplar ve Hitaplar	[20]	2
DARA, Ramis	: Mehmet Taner ve Şiiri	[13]	4	İYİ, Sevgi	: Hava ve Cıva	[22]	5
	: Zaman Rengini Nelerden Alır	[14]	8		: Üniversitenin Bütünleşmesinde		
	: Arap Şükri Sokağı	[19]	2		Etik'in Önemi	[16]	4
	: Minimal Bursa Denemeleri	[24]	4	İZMİRLİ, Ayşegül	: Edebiyat, Etik, Yumuşama vs.	[17]	8
DEMİRCİ, Nuri	: Balkon (şiir)	[13]	3		: Dene(me)me	[18]	8
	: Kâbus / Ülke (şiir)	[14]	1		: Kız Kıza Dans	[19]	8
	: Sabah (şiir)	[15]	6		: Hastayım, Yaşıyorum	[20]	7
	: Çekim Notları IV (şiir)	[16]	3		: Yağ Satarım	[21]	8
	: Çekim Notları VIII. IX (şiir)	[17]	6		: Uzun İnce Bir Yoldayım	[22]	8
	: Çekim Notları XV				: Ahımı Hicranımı Sakladım, Gizli		
	(Düğün) (şiir)	[20]	5		Tuttum	[23]	8
	: Sürmene Sallaması (şiir)	[22]	6		: Solsan da Sararsan	[24]	5
	: İp (şiir)	[24]	2	KALE, Muzaffer	: Sıcak Öpücük (şiir)	[22]	6
DERTSİZ, Özlem Tezcan	: Ay Lekesi (şiir)	[17]	6	KARAKUŞ, Hidayet	: Her Aşk Yeni Bir Gök Yaradır (şiir)	[15]	8
	: Unutkan (şiir)	[23]	2	KARATAŞ, Yelda	: "Hiç Demedin Ölüm Var" (şiir)	[15]	3
DOĞAN, Mehmet Can	: Kuşlar Kabilesinden İmtihan Edilen			KAYA, Seher	: Şiir Tadında Bir Akşam	[22]	7
	/ Keklik / Suna / Seyfi (şiir)	[21]	7	KAYABAŞI, Nahit	: Cep Şiirleri : İmge / Sözcük / Etki /		
DURAK, Mustafa	: İzlek Kavramı ve M. Taner'de Şiir				Düşbaz / Türk Aydın / Ceza / Aranı /		
	Dili : Ağıt Dili	[15]	4		Patent / Test (şiir)	[16]	3
DÜZ, Hüseyin	: Agnostik Parafaziler	[15]	8		: Cep Şiirleri : Ödül / Söz /		
EFE, Hasan	: Her Mevsim Aynı Şair :				Aşkın Gözü / Yastık (şiir)	[17]	6
	Mehmet Mümtaz Tuzcu	[21]	4		: Son Hayal (şiir)	[23]	7

KEÇECİ, Çağdaş	: Karartma (şiir)	[18]	3
KORAY, Yunus	: Sapı Tarçın Kokulu Yaz (şiir)	[18]	7
	: Çekiç ve Çivi (şiir)	[19]	3
	: Sarp Ögle (şiir)	[20]	3
	: Karakamu (şiir)	[21]	3
KÖZ, Mustafa	: Kırk Kapı (şiir)	[14]	2
MADANOĞLU, Arif	: Kardelen Yazı (şiir)	[24]	6
NERUDA, Pablo	: Kerevit (Türkçesi : Nice Damar) (şiir)	[18]	7
NUR, Fatma	: Longuzlar / Akıntılar (şiir)	[13]	3
OCAK, Mustafa	: Akla Çıkan Söz (şiir)	[15]	6
	: Gitmenin Vekaletini Buralardan Verdim Ben (şiir)	[20]	3
ORUÇOĞLU, Sinan	: Buruşuk Mesel (şiir)	[24]	6
ÖZER, Ahmet	: Bir Bakışta (şiir)	[23]	6
ÖZSAN, Niyazi	: Siperin İçinden (şiir)	[20]	3
PEKER, Hüseyin	: Fıstık Artıkları (şiir)	[13]	1
	: Nikriz Karabatak Peşrevi (şiir)	[16]	3
	: Ocak Taşı (şiir)	[17]	1
	: Cöntürk'e Ne oldu?	[18]	4
	: Kan Yürüdü (şiir)	[19]	6
	: Adresi : Rüzgâr İstasyonu	[21]	2
	: Ağrı (şiir)	[23]	2
	: Büyük Cevizin Dibi, Ölüme Yakın (şiir)	[24]	3
SANCAKTEPE, Soner	: El Yordamı (şiir)	[14]	7
	: Karanlık Dua / Dokunuş (şiir)	[20]	1
	: Yazı ve Tura (şiir)	[22]	7
SARISMAZ, Mehmet	: Ramis Dara'ya Açık Mektup	[20]	8
SEZER, Özlem	: Kızıl Gün (şiir)	[16]	6
	: Cümle Cürüm (şiir)	[18]	6
	: Bak İşte (şiir)	[20]	5
SOYÖZ, Saffet	: Yokoluş Vadisi (şiir)	[14]	8
	: Kır Ezgileri (şiir)	[20]	4
ŞAFAK, Halim	: Ömrüm; Ben Seni Hep Bir Güze Çıkardım (şiir)	[13]	6
T. Baki Ayhan	: Haz (şiir)	[22]	3
TAN, Turgut	: Milenyum Edebiyatçıları Portreleri : Naif Nahit	[23]	7
TANER, Mehmet	: Şiirle Yolculuğa Dair Birkaç Söz	[17]	7
TARIMAN, Betül	: Suda (şiir)	[14]	6
	: Duvar Yazısı (şiir)	[22]	3
TEMİZYÜREK Mahmut	: Deli Poyraz (şiir)	[21]	7
TUNÇ, İlyas	: Miras (şiir)	[14]	3
	: Enel Hak 'Savrulmalar' (şiir)	[15]	5
	: Abim, Ben ve Gobel (şiir)	[18]	1
	: Kusur (şiir)	[19]	5
	: Her Şey Gerer (şiir)	[21]	3
	: Ne Varsa Toplayalım... (şiir)	[22]	3
	: Yükten Kurtulmak	[23]	5
	: Anlatırım Sana Sonra (şiir)		
TUNÇ, Sevecen	: Sendrom (şiir)	[24]	3
TUZCU, Mehmet Mümtaz	: Ölüm Nah Buramızda...	[13]	8
	: Sesin ki Can Yazımın (şiir)	[14]	6
	: Şekerrenk (şiir)	[15]	1
	: Yaşamsanat Günlüğü (12)	[18]	7
	: Yaz Bu! Kimseye Kalmaz (şiir)	[22]	4
	: Yaşamsanat Günlüğü (13 / 14)	[23]	5
UYSA, Ahmet	: Şiir Bilicisi	[15]	6
	: Erguvan Buğusu (şiir)	[17]	3
	: Zamanın Ağzında (şiir)	[20]	5
ÜNVER, Serdar	: Lirikler VIII, IX, X (şiir)	[13]	3
	: Balkon (şiir)	[15]	3
	: Düş Düş (şiir)	[16]	6
	: Erte (şiir)	[17]	3
	: Pepe (şiir)	[18]	6
	: Yüz (şiir)	[19]	3
	: Bahçe (şiir)	[20]	3
	: Erguvan Sokağı (şiir)	[21]	3
	: Dehliz (şiir)	[22]	6
	: Kuyu (şiir)	[23]	6
	: Bilge Gece (şiir)	[24]	6
ÜREN, İhsan	: Sisli Zamanlar (şiir)	[13]	3
	: Zamanın Terkisinde (şiir)	[14]	3
	: İki Müstehcen (!) (şiir)	[15]	6
	: Milenyum Haikuları (şiir)	[16]	1
	: Yazdılar (Sina Akyol ile ortak şiir)	[17]	4
	: Aşklar Acıyla mı Tamamlanır? (şiir)	[18]	3
	: Altını Ben Çizdim (şiir)	[19]	6

: Can Yücel'e Üç Şiir -- Ömür Adam / Sevgili Can / Tövbe (şiir)	[20]	6
: Sevişmekten Herkes Eksilirken Çoğaltıyorum Ben (şiir)	[21]	6
: Fluxus / Çöp (şiir)	[22]	1
: Dudaklarının Kıvılcımı (şiir)	[23]	3
: Kırk Dökük Gölge... (şiir)	[24]	3
: Kapıyı Birisi Vuruyor (şiir)	[18]	3
: Lelegler (şiir)	[14]	3
: 68 (şiir)	[21]	3
: Meğer (şiir)	[19]	3

YAŞAR, Sadık
YAZICI, Halim

YERLİ, Coşkun

“ŞİİRİMİZDE 2000 UFUK TURU” EKİ

Haz. : İhsan ÜREN

AKIN, Gülsen	: Dalgıç	[13]	III
AKYOL, Sina	: Oğul ki Yürüdü	[13]	IV
AYÇİÇEK, Arzu K.	: Bir Yüz Bir Yaşam I, II	[13]	IV
BAYRIL, Vural Bahadır	: Satıhta	[13]	VIII
BERK, İlhan	: Ölüyü Aşağıda Bıraktık	[13]	II
CAYMAZ, Onur	: Mızıka	[13]	VIII
DEMİRCİ, Nuri	: Eski Çarşı / Eklem	[13]	V
DOĞAN, Mehmet Can	: Karakamu	[13]	VII
FERHAD, Hüseyin	: Dimaşk Osmanlı'nın Bir Eyaletiydi Dedim Hiram'a	[13]	VI
GÜVEN, Metin	: Kedi Kılından Hırka	[13]	III
HAŞAL, Hilmi	: İmgegül Masalı	[13]	VI
İNCE, Özdemir	: Lütfen Cevap Veriniz 4., 7.	[13]	III
KOÇAK, Serdar	: Resneliyle Her Yaz	[13]	VII
MATUR, Bejan	: İnci	[13]	VIII
MUTLU, Ayten	: Kar Taneleri	[13]	V
ÖZER, Nilay	: Leş Gibi Bakire	[13]	VIII
PEKER, Hüseyin	: İşini Kaybetmiş Şairin Ölümü	[13]	III
SEZER, Çiğdem	: Oğulotum	[13]	VII
ŞAHİN, Leyla	: Derin Dondurucu	[13]	VI
TANER, Mehmet	: Patetik Uvertür I / , 2 /	[13]	IV
TARIMAN, Betül	: Ferit Bey	[13]	VI
TUNÇ, İlyas	: Molekül	[13]	VII
ÜNVER, Serdar	: Çember	[13]	V
ÜREN, İhsan	: Şiirimizde 2000 Ufuk Turu (yazı)	[13]	I
	: Ufuk Turu Gezi Planı	[13]	I
	: Alternatif Tur Yolları	[13]	I
	: 2000 Yılından Yüz Şair ve Şiiri	[13]	II
YARAN, Azer	: İşkencede Ölenin Monoloğu	[13]	IV
YASAR, İzzet	: Göstermelik	[13]	V

Koordinasyon	: Serdar Ünver (Tel : 0 535 - 398 98 16)
Yapım	: Melih Elal (Faks : 0 224 - 442 92 14)
Katkıda Bulunanlar	: Mustafa Durak, Hilmi Haşal, İhsan Üren...
Sahibi - Sorumlusu	: Prof. Dr. Ali Özçelebi
Yönetim Yeri	: 324 Numaralı Oda
Baskı	: Özsan Matbaacılık, İzmir Cad. No : 221 - BURSA
Yazışma Adresi	: Ramis Dara, P. K. 68 16371 Ulucami - BURSA
Elektronik Posta	: akatalpa@hotmail.com.

Aylık edebiyat dergisi Akatalpa Ocak 2000'de Bursa'da kurulmuştur.